

N:o 31.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1907, kl. 12 midd.

Betänkande, rörande vissa bestämmelser om särskild afgift för brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då majs där användes, m. m.

I sitt den 23 nästlidna april afgifna betänkande n:o 28 har bevillningsutskottet hemställt om nedsättning af tullsatsen å omalen majs till 1 krona 50 öre för 100 kilogram. Såsom förutsättning för denna tullnedsättning har utskottet därvid utgått från, bland annat, att en särskild afgift bestämdes att erläggas för allt det brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där afverkas, i hvilket afseende utskottet förklarar sig ämna framdeles afgifva yttrande.

Jämlikt § 11 mom. 4 i nu gällande förordning den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin, hvilket moment tillkommit genom kungl. kungörelse den 10 juli 1903 på grund af beslut af sistnämnda års Riksdag, skall för brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, tillverkaren påföras en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter. Enligt samma kungörelse skola emellertid berörda föreskrift angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, äfvensom det likaledes genom 1903 års kungörelse stadgade påbud, att malen spannmål må användas för brännvinstillverkning allenast under den särskilda kontroll, som af Kungl. Maj:t föreskrifves, träda i kraft först från och med dag, som,

efter det Riksdagen fattat beslut om upphäfvande af majstullen, af Kungl. Maj:t kungöres.

I en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 39, har grefve *R. G. Hamilton* nu föreslagit,

»att, därest Riksdagen beslutar, att tullen å majs skall nedsättas, Riksdagen tillika ville besluta, att den i § 11 mom. 4 förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin införda bestämmelsen om särskild afgift för brännvin, som tillverkas af majs, skall träda i kraft från och med dag, som efter det Riksdagen fattat beslut om majstullens nedsättning af Kungl. Maj:t kungöres.»

Till stöd för detta yrkande har motionären anfört i hufvudsak följande:

»Som bekant användes vid brännvinsbränning redan för närvarande ej obetydligt med majs, och skulle den nu föreslagna tullnedsättningen vinna Riksdagens bifall, komme helt säkert majsens att finna en ännu rikligare användning vid tillverkning af brännvin, hvilket icke är det mål, man vill uppnå genom tullnedsättningen.

För att försvåra majsens användning vid tillverkning af brännvin vore därför lämpligt, att äfven i det fall att tullen å majs nedsättes den, på sätt ofvan nämnts, nu stadgade afgiften af 5 öre för hvarje liter majsbrännvin utgår.

Enligt min mening torde saken lättast kunna genomföras på det sätt, att förenämnda stadgande i brännvinstillverkningsförordningen förklaras skola vinna tillämpning snarast möjligt efter det Riksdagens eventuella beslut om majstullens nedsättning trädt i kraft.»

Sedan Riksdagen numera i enlighet med bevillningsutskottets förenämnda hemställan beslutit, att tullsatsen för omalen majs skall utgöra en krona 50 öre för 100 kilogram, hvilken tullsats träder i tillämpning den 1 januari 1908, har bevillningsutskottet till närmare behandling förehaft frågan om tilläggsavgift å brännvin tillverkad af majs. Därvid har utskottet först haft att undersöka, huruvida någon förändring borde ifrågakomma af den nu stadgade särskilda afgiften af 5 öre per liter dylikt brännvin, hvilket afgiftsbelopp såsom förut erinrats är afsedt för eventuell tullfrihet å omalen majs.

Till utredning af detta spörsmål har, efter därom af utskottet i vederbörlig ordning framställd begäran, till utskottet inkommit ett af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå afgifvet yttrande. I detta yttrande erinras till en början, att den nu stadgade afgiften, 5 öre per liter, erhållits genom följande i Kungl. Majt:s proposition n:o 22 till 1903 års Riksdag förekommande beräkning.

»Vid bestämmandet af storleken af denna särskilda afgift måste beaktas, att äfven det af maltet erhållna brännvinet blir underkastadt densamma. Till 100 kg. majs användas vid inmäskningen i de svenska brännerierna ungefär 20 kg. torkadt malt, och utbytet blir af majsen 70 och af maltet 15 eller tillsammans 85 liter brännvin af normalstyrka, motsvarande 83,3 liter beskattningsbart brännvin; detta dock något högt räknadt. Fördelas den nuvarande tullen på 100 kg. majs, 3 kronor 70 öre, på 80 à 83 liter brännvin, belöper sig på hvarje liter 4,6 à 4,5 öre, hvilka tal lämpligen kunna afjämnas till 5 öre.»

Efter erinran härom anföres i berörda yttrande, att som de förhållanden, hvarpå nämnda beräkning grundade sig, ej under de senare åren undergått någon förändring, något skäl att vid eventuellt beslut om tullfrihet å omalen majs ändra det för närvarande bestämda afgiftsbeloppet icke torde förefinnas. Skulle åter tullen på majs sänkas från nuvarande 3 kronor 70 öre till 1 krona 50 öre per deciton, borde tilläggsafgiften på majsbrännvin motsvara sänkningen eller 2 kronor 20 öre. Vid bestämmandet af storleken af den särskilda tilläggsafgiften i detta fall borde liksom i förra fallet beaktas, att äfven det af maltet erhållna brännvinet blefve underkastadt densamma. Till 100 kg. majs användes vid inmäskningen i stora brännerier ungefär 20 kg. torkadt malt, och utbytet af dessa 120 kg. blefve i medeltal af majsen 70 och af maltet 15 liter eller tillsammans 85 liter brännvin af normalstyrka, motsvarande 83,3 liter beskattningsbart brännvin. Fördelades tullsänkningen 2 kronor 20 öre på 83 liter brännvin, belöpte på hvarje liter $2\frac{2}{3}$ öre, hvilket lämpligen kunde afjämnas till 3 öre. Vid majs-tullens sänkning till 1 krona 50 öre per deciton syntes alltså tilläggsafgiften böra sättas till 3 öre per liter af allt det brännvin, som tillverkas vid bränneri under den tid, då majs där användes.

Ändamålet med den ifrågavarande tilläggsafgiften å majsbrännvin är, såsom redan i den ofvan omnämnda kungl. propositionen år 1903 uttalats, att åt majsen anvisa dess rätta plats bland råämnena för brännvinstillverkningen, nämligen att utgöra en reserv, som tillgripes, först sedan de inhemska råprodukterna förbrukats.

I det nu föreliggande sammanhanget har det därför för bevillningsutskottet varit af särskild vikt att undersöka, huruvida en tilläggsavgift bestämd i enlighet med ofvan anförda beräkningar kan anses tillräcklig för vinnande af det nyssnämnda ändamålet. Så synes emellertid icke vara förhållandet. Dessa beräkningar gifva visserligen vid handen, att en tilläggsavgift af 3 öre per liter borde vara tillräcklig, därest

vid bestämmandet af afgiftens belopp hänsyn behöfde tagas endast till tullnedsättningen. Jämväl andra förhållanden måste emellertid härvid komma till beaktande. Man får nämligen icke förbise, att tilläggsafgiften bör vara satt så hög, att densamma äfven vid inträffande mera afsevärda prisfall å världsmarknaden kan förhindra, att majs i betydligare mängd kommer i stället för potatis och andra inhemska råämnen till användning vid brännvinstillverkningen med däraf förorsakad nedtryckning af priserna å de inhemska råämnena. Och af tillgängliga officiella siffror framgår, att icke ens den nu gällande tullsatsen å majs är i berörda hänseende effektiv, utan att användningen af majs såsom råämne vid brännvinstillverkningen växlar i omfattning, därvid också följande tillgången på majs å världsmarknaden. Enligt kontroll- och justeringsbyråns berättelser hafva nämligen under de sista tio tillverkningsår, för hvilka afslutad statistik föreligger, följande kvantiteter majs användts såsom råämne vid brännvins- och pressjästtillverkningen i riket:

År.	Kg.
1895—96	2,543,176
1896—97	3,690,005
1897—98	10,983,316
1898—99	30,674,236
1899—1900	31,792,472
1900—01	8,904,473
1901—02	6,877,014
1902—03	1,791,365
1903—04	3,624,037
1904—05	14,560,773

Härtill kommer vidare, att enligt inhämtade upplysningar, den drank, som erhålles vid brännvinstillverkning efter inmäskning af majs, äger så betydligt högre fodervärde än potatisdrank, att en tilläggsafgift af 3 öre icke kan antagas hindra, att majsen kunde erhålla företräde framför inom landet frambragta råämnena.

På grund af de nu anförda förhållandena finner utskottet sig böra tillstyrka, att någon förändring icke vidtages med afseende å den i gällande brännvinstillverkningsförordning redan stadgade särskilda afgift för brännvin tillverkad vid bränneri under tid, då majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning.

Då nedsättningen af tullen å omalen majs till 1 krona 50 öre skall träda i kraft den 1 januari 1908, böra gifvetvis bestämmelserna

om nämnda särskilda afgift samt det därmed sammanhängande stadgandet att malen spannmål må användas för brännvinstillverkning allenast under den särskilda kontroll, som af Kungl. Maj:t föreskrives, också börja att tillämpas den 1 januari 1908.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer bevillningsutskottet,

1:o) att Riksdagen måtte besluta, att de i gällande förordning den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin meddelade föreskrifter angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft den 1 januari 1908; äfvensom

2:o) att grefve R. G. Hamiltons förevarande motion måtte anses besvarad genom hvad utskottet under 1:o) här ofvan hemställt.

I sitt den 16 nästlidna april afgifna betänkande n:o 17, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 79 med förslag till förordning angående tillverkning af brännvin, har bevillningsutskottet, vid det förhållande att vid innevarande riksdag väckt fråga angående förändring af tullsatsen å majs då ännu icke blifvit af Riksdagen afgjord, anmält, att utskottet komme att framdeles afgifva utlåtande beträffande de bestämmelser, som hafva afseende å särskild tilläggsavgift för brännvin, tillverkad af majs, och som i Kungl. Maj:ts nyssnämnda författningsförslag innehållas i 8 §, 13 § 4 mom., 34 § samt sista punkten af det vid förslaget fogade öfvergångsstadgande.

Här ofvan har utskottet angifvit de skäl, som enligt utskottets åsikt böra föranleda därtill, att den ifrågavarande särskilda tilläggsavgiften fortfarande bibehålles vid dess enligt nu gällande brännvinstillverkningsförordning bestämda belopp. Och i följd häraf böra 8 §, 13 § 4 mom. och 33 §, hvilken sistnämnda § motsvarar 34 § i Kungl. Maj:ts författningsförslag, i den nya brännvinstillverkningsförordningen erhålla den i Kungl. Maj:ts författningsförslag angifna lydelse.

I sista punkten af det vid Kungl. Maj:ts ifrågavarande författningsförslag fogade öfvergångsstadgande hade föreslagits, att föreskrifterna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid

bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skulle träda i kraft först från och med den dag, som, efter det Riksdagen beslutit upphäfvande af tull å majs, af Kungl. Maj:t kungöres.

Då den nya tillverkningsförordningen enligt Riksdagens beslut träder i kraft den 1 oktober 1908, erfordras, därest bevillningsutskottets häröfvan under 1:o gjorda hemställan vinner Riksdagens bifall, i den förevarande förordningen intet särskildt stadgande angående tiden för de ifrågavarande bestämmelsernas trädande i kraft. Den af Kungl. Maj:t i sådant hänseende i sista punkten af öfvergångsstadgandet föreslagna bestämmelse bör därför utgå.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer bevillningsutskottet,

3:o) att Riksdagen måtte godkänna följande, med Kungl. Maj:ts i proposition n:o 79 föreslagna formulering af motsvarande författningsrum öfverensstämmande, lydelse till 8 §, 13 § 4 mom. och 33 § i förordningen angående tillverkning af brännvin, nämligen:

8 §.

1. Vill tillverkare för brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, göra, med företeende af bevis att föreskrifven särskild afgift enligt 13 § 4 mom. blifvit till landtränteriet inbetald, därom skriftlig anmälan hos kontrollören minst tre dagar, innan den första inmäskningen däraf är afsedd att ske. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören.

2. Om tillverkare, som anmält sig ämna vid brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, vill upphöra med användningen af dylika råämnen före den allmänna tillverkningstidens utgång, göra han därom anmälan på sätt i 6 § 1 mom. sägs; och skall, då sådan anmälan sker, förfaras på sätt i samma mom. är föreskrifvet.

13 §.

4. För brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt 8 § 1 mom. majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis i landträneriet, dock hvarje gång för minst 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.

33 §.

Har tillverkare utan anmälan, som i 8 § 1 mom. sägs, vid brännvinstillverkning användt majs eller utländsk potatis, erlägga han för allt det brännvin, som vid bränneriet tillverkats under den tid, då tillverkning där pågick på grund af det tillståndsbevis, som gällde, när den olofliga användningen af nämnda råämnen ägde rum, en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter, dock minst 500 kronor;

samt

4:o) att Riksdagen måtte besluta, att ur förordningen skall utgå följande, i sista punkten af det vid Kungl. Maj:ts författningsförslag fogade öfvergångsstadgande förekommande, bestämmelse:

»skolande föreskrifterna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål träda i kraft först från och med den dag, som, efter det Riksdagen beslutit upphäfvande af tull å majs, af Kungl. Maj:t kungöres».

Stockholm den 4 maj 1907.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.